

Το μουσικό όργανο των 134 ετών που μαγεύει τη Σύρο

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

«Στόχος μας η δημιουργία Ακαδημίας Εκκλησιαστικού Οργάνου», δηλώνει στα «ΝΕΑ» ο Χάρης Βεκρής, εκτελεστικός διευθυντής του Φεστιβάλ ΑΝΩ, που πραγματοποιείται για έκτη χρονιά στο νησί.

«Γεννήθηκε» στα επιδέξια χέρια του Ζένο Φεντέλι, σε μια ιταλική πόλη, το 1888 και στη συνέχεια ξεκίνησε το μακρύ του ταξίδι: έφτασε στην Ελλάδα ως δώρο του Πάπα Λεόντα ΙΓ' και μεταφέρθηκε στον καθεδρικό ναό του Αγίου Διονυσίου στην οδό Πανεπιστημίου· εκεί όπου πριν από 107 χρόνια στα πλήκτρα του έμαθε να παίζει εκκλησιαστική μουσική ένα 16χρονο γειτονόπουλο, ο μετέπειτα πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Τσάτσος.

Το 1951 το περίτεχνο εκκλησιαστικό όργανο, το αρχαιότερο που υπάρχει σήμερα στην Ελλάδα, μεταφέρθηκε στη Σύρο. Χρόνια αργότερα έπαψε να λειτουργεί και πέρασε στην αφάνεια, βουβό και παροπλισμένο – μέχρι το 2016, όταν τεχνίτες από το εξωτερικό μετέβησαν στο νησί, το επισκεύασαν και του χάρισαν την αλλοτινή του αίγλη. Αυτές τις μέρες, το εκκλησιαστικό όργανο του Αγίου Γεωργίου είναι ο πρωταγωνιστής στο 6ο Φεστιβάλ Εκκλησιαστικού Οργάνου ΑΝΩ, μια μοναδική διοργάνωση για τα ελληνικά δεδομένα που πραγματοποιείται στη Σύρο.

Μικρές και μεγάλες παρέες ανηφορίζουν τα βράδια στον μεσαιωνικό οικισμό της Ανω Σύρου για να φτάσουν στον καθεδρικό ναό του Αγίου Γεωργίου και να απολαύσουν τσέχους, πολωνούς, μαλτέζους αλλά και έλληνες καλλιτέχνες σε ένα μουσικό όργανο που, αν και σπάνιο στην Ελλάδα, μεγαλούργησε στους κορυφαίους ναούς της Ευρώπης.

«Ρεύμα» εκμάθησης

Το φεστιβάλ έχει αγκαλιαστεί με αγάπη από τον κόσμο, ενώ συνέβαλε στο να διαμορφωθεί και ένα «ρεύμα» εκμάθησης εκκλησιαστικής μουσικής: φέτος το καλοκαίρι μαθητές των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού και της Α' Γυμνασίου συμμετείχαν σε σεμινάρια εκκλησιαστικού οργάνου που έλαβαν χώρα στο νησί - όλοι τους είχαν βασικές γνώσεις πιάνου καθώς το συγκεκριμένο όργανο θεωρείται δύσκολο: παίζεται με τα δύο χέρια και τα δύο πόδια, με το καθένα από αυτά να κινείται ανεξάρτητα.

Στην Ελλάδα υπάρχουν συνολικά 16 εκκλησιαστικά όργανα, στην Αθήνα, στη Ρόδο - όπου βρίσκεται το μεγαλύτερο σε ελληνικό ναό -, στη Θεσσαλονίκη, στην Κατερίνη, στην Πάτρα, στην Κέρκυρα και αλλού. Κάποια από αυτά έχουν τεθεί εκτός λειτουργίας ή φέρουν σοβαρές βλάβες. Η επισκευή τους προϋποθέτει μια πολύπλοκη διαδικασία καθώς στη χώρα μας δεν υπάρχουν εξειδικευμένοι συντηρητές.

«Απώτερος στόχος μας είναι η δημιουργία μιας Ακαδημίας Εκκλησιαστικού Οργάνου στη Σύρο, με τους μαθητές να μελετούν το ιστορικό αυτό όργανο», λέει στα «ΝΕΑ» ο Χάρης Βεκρής, εκτελεστικός διευθυντής του Φεστιβάλ Εκκλησιαστικού Οργάνου ΑΝΩ.

«Πιστεύουμε ότι θα αγκαλιαστεί από τον κόσμο όπως αγκαλιάστηκε και το φεστιβάλ γιατί είναι κάτι μοναδικό. Κατά τη διάρκειά του δεν ακούγονται μόνο εκκλησιαστικοί ύμνοι αλλά και σύγχρονα μουσικά θέματα, μουσική από κινηματογραφικές ταινίες ή συνδυάζεται η μουσική με το τραγούδι, κάτι που συναρπάζει το κοινό. Είναι ενδεικτικό πως η επισκεψιμότητα της Ανω Σύρου τις μέρες του φεστιβάλ υπερδιπλασιάζεται».

Ιδιαιτερότητα

Το εκκλησιαστικό όργανο του Αγίου Γεωργίου, που μετρά 134 χρόνια ζωής, είναι μικρό σε διαστάσεις - μόλις 2,5 μέτρα μήκος και περίπου 5 μέτρα ύψος -, έχει μόνο ένα μανουάλ και ένα πεντάλ, όμως δεν υστερεί σε ήχο, αντιθέτως διαθέτει έναν μοναδικό χαρακτήρα. Εμπειροί καλλιτέχνες αναγνωρίζουν την ιδιαιτερότητά του επισημαίνοντας ότι σε αυτό μπορούν να ακουστούν σπάνιοι ήχοι που δεν υπάρχουν σε άλλα εκκλησιαστικά όργανα.

Αυτό οφείλεται, όπως εξηγούν οι ειδικοί, στην περίοδο που κατασκευάστηκε - την περίοδο του ρομαντισμού στην Ευρώπη -, η οποία επηρέασε και τον τρόπο κατασκευής του. «Είναι εύκολο να παίξεις μεγάλη τέχνη σε ένα μεγάλο όργανο. Αλλά ένα μικρό όργανο είναι μια πραγματική πρόκληση», είπε σε πρόσφατη συνέντευξή του, αναφερόμενος στο εκκλησιαστικό όργανο του Αγίου Γεωργίου, ο διακεκριμένος τσέχος καλλιτέχνης Λούκας Πετρβάλσκι, ο οποίος είναι οργανίστας

στο ιστορικό κάστρο Κάρλσταϊν.

Το αρχαίο εκκλησιαστικό όργανο της Ανω Σύρου έχει, επίσης, μία ακόμη ιδιαιτερότητα: συνέδεσε την ιστορία του με μια γυναίκα, την Ελπίδα Ρηγούτσου, που υπήρξε οργανίστρια του καθεδρικού ναού της Ανω Σύρου από τη δεκαετία του '50 και για περισσότερα από 25 χρόνια.

Αερόφωνο αρμόνιο

Αξιίζει να σημειωθεί πως πριν από λίγους μήνες ξαναζωντάνεψε στη Σύρο ένα ακόμη ιστορικό μουσικό όργανο που διέπρεψε σε εκκλησιαστικούς ύμνους, ένα αερόφωνο αρμόνιο του 1885, που είχε δωριστεί από το γαλλικό προξενείο της Σύρου στον ιερό καθολικό ναό Ευαγγελιστρίας στην Ερμούπολη.

Επί δεκαετίες το όργανο αυτό συνόδευε τις λειτουργίες του ναού, μέχρι που κατέστη ανενεργό και αντικαταστάθηκε από ηλεκτρικό. Στη συνέχεια μεταφέρθηκε σε μια αποθήκη, όπου και ξεχάστηκε για χρόνια. Ήταν στα τέλη του 2021 όταν η Καθολική Επισκοπή της Σύρου αποφάσισε να του δώσει νέα πνοή.

Έτσι, το ιστορικό αρμόνιο μεταφέρθηκε με το πλοίο στον Πειραιά και από εκεί στο Φάληρο, παραδόθηκε στα χέρια έμπειρου τεχνίτη και ύστερα από έναν μήνα εργασιών απέκτησε ξανά φωνή. Πλέον έχει επιστρέψει στη Σύρο και χαρίζει τις μελωδίες του στους πιστούς.

Πηγή: [in.gr](https://www.in.gr)